

Assetbeheerplan **WATER**

Voor de beheerperiode 2024-2032

Corsanummer T23.04144

1 Inleiding

Voor u ligt het assetsbeheerplan voor Water van de gemeente Lansingerland. Dit hoort bij het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBP) van de gemeente Lansingerland (T22.06297).

Water bestaat uit de volgende assets:

- watergangen;
- waterpartijen;
- (natuurvriendelijke) oevers.

Het beheer en onderhoud aan deze assets bestaat onder andere uit de volgende beheeractiviteiten:

- baggeren
- maaien;
- vuilvissen;
- bladvisser;
- krozen.

Het klein onderhoud bestaat uit maaien, krozen en vuilvissen. Baggeren is groot onderhoud. De hoeveelheid te baggeren watergangen kan jaarlijks fluctueren door de specifieke omstandigheden nabij de watergang.

Scope

Het vervangen van beschoeiingen (en evt. loopplankjes) valt niet binnen de scope van dit specifieke assetbeheerplan, maar onder het Assetbeheerplan Kunstwerken. De zorg voor een goede waterkwaliteit behoort eveneens niet tot de scope van dit Assetbeheerplan. De waterkwaliteit is primair een taak van de waterschappen. Als gemeente dragen we op basis van gemaakte bestuurlijke afspraken in de vorm van koppelkansen waar mogelijk wel bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit (bijvoorbeeld in het project emissieloze kas¹). Het uitvoeren van goed beheer en onderhoud is tevens ondersteunend aan het hebben van een goede waterkwaliteit. Daarnaast zijn we bevoegd gezag voor lozingen op of in de bodem. Lozingen komen op deze manier via het grondwater in het oppervlaktewater terecht.

In het algemene deel van het IBP (T22.06297) zijn alle algemene kaders en strategieën opgenomen. Ook geeft dat op hoofdlijnen een overzicht van alle assets in de openbare ruimte. In dit Assetbeheerplan vindt u achtereenvolgens specifiek voor de assets van Water:

- Specifieke kaders (paragraaf 2);
- Korte terugblik op de Beheerperiode 2017-2023 (paragraaf 3);
- Beschrijving van de huidige situatie (paragraaf 4);
- Beheerstrategie voor de komende beheerperiode 2024-2032 (paragraaf 5);
- Budgetten voor de beheerperiode 2024-2032 (paragraaf 6).
- Overzicht van de belangrijkste assetspecifieke risico's (paragraaf 7).

2 Specifieke kaders voor Water

De algemene kaders voor het beheer en onderhoud van (alle assets in) de openbare ruimte staan in het algemene deel van het IBP (T22.06297) Deze algemene kaders hebben betrekking op aspecten als:

¹ Dit is een beleidsproject en behoort niet tot de scope van dit beheerplan.

- beeldkwaliteit (regulier areaal op B en centra en stationsgebieden op A) voor de groenonderdelen (waterkanten);
- veiligheid;
- beleving;
- en duurzaamheid.

Voor Water gelden tevens onderstaande kaders.

Keur Delfland			
Hierin is de onderhoudsplicht vastgelegd voor wateren in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland. Tevens zijn geboden en verboden opgenomen ten aanzien van werken bij water en waterkeringen.			
Jaar van vaststelling:	2015	Door wie vastgesteld:	Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland
Corsa nr.:	n.v.t.	Link naar beleid:	Keur algemene regels Legger - Delfland

Keur van Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard			
Hierin is de onderhoudsplicht vastgelegd voor wateren in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Tevens zijn geboden en verboden opgenomen ten aanzien van werken bij water en waterkeringen.			
Jaar van vaststelling:	2015	Door wie vastgesteld:	Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard
Corsa nr.:	n.v.t.	Link naar beleid:	Regels en afspraken over beheer keur en leggers Leggerviewer HHSK

Regeling bodemkwaliteit (met NEN 5717 en 5720)			
In deze regeling is vastgelegd welke normen gelden bij het vooronderzoek en verwerken van bagger, onder andere voor PFAS en asbest.			
Jaar van vaststelling:	2018	Door wie vastgesteld:	Rijk
Corsa nr.:	n.v.t.	Link naar beleid:	www.overheid.nl

Groenstructuur Lansingerland 2016-2026			
In dit plan zijn de groene hoofd- en nevenstructuren van de gemeente bepaald met als doel deze verbindingen te behouden en waar mogelijk te versterken. Dit plan is mede basis voor het onderhoud aan de oevers.			
Jaar van vaststelling:	2016	Door wie vastgesteld:	Gemeenteraad
Corsa nr.:	I16.03192 I16.03202	Link naar beleid:	Groenstructuur.pdf

Leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR)			
De leidraad DIOR beschrijft eisen voor partijen die de openbare ruimte ontwerpen, ontwikkelen en realiseren. In dit document werkt de gemeente Lansingerland bestaande regelgeving en beleid uit in duidelijke inrichtingseisen. Er is een specifiek hoofdstuk voor de eisen m.b.t. oppervlaktewater.			
Jaar van vaststelling:	2019	Door wie vastgesteld:	B&W
Corsa nr.:	T18.16396	Link naar beleid:	http://www.lansingerland.nl/openbareruimte

Regionaal afsprakenkader emissieloze kas			
Hierin zijn afspraken vastgelegd hoe we als gezamenlijke overheden en glastuinbouw de emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater tot nul reduceren.			
Jaar van vaststelling:	2022	Door wie vastgesteld:	B&W
Corsa nr.:	T22.07167	Link naar beleid:	Emissieloze_kas.pdf

3 Terugblik Beheerperiode 2017-2023

Op basis van de voornoemde beleidsdocumenten is een beeldenboek opgesteld om de oevers te maaien. Dit beeldenboek wordt binnen het integrale contract voor cyclisch onderhoud toegepast. De beoogde effecten zijn het vergroten van de biodiversiteit en kostenreductie.

In de achterliggende beheerperiode hebben we een lichte achterstand opgelopen bij het baggeren. Wijzigingen in de richtlijnen ten aanzien van asbest en het ontbreken van normen voor het hergebruik/de afzet van baggerspecie met PFAS, zijn hier debet aan. In 2019 zijn we gestart met een inhaalslag in Bergschenhoek en Bleiswijk, in samenwerking met HHSK.

In de periode van 2017-2020 is het areaal uitgebreid door oplevering van nieuwe woonwijken. Watercompensatie levert extra wateroppervlakte en aangrenzende oevers op.

4 Huidige situatie 2023

De gemeente onderhoudt circa één kwart van het totale watervlak in Lansingerland. De overige watervlakken worden onderhouden door waterschappen, inwoners en bedrijven. Zie ook onderstaande tabel.

Tabel 1 Areaal

Watervlakken	m2	4.700.000
Onderhoudsplicht gemeente	m2	1.200.000

De door de gemeente te onderhouden waterkanten en watergangen voldoen aan de beoogde kwaliteit en aan de keur van de waterschappen.

Bij watergangen die deels (50/50) in beheer van de gemeente zijn, is het gemeentelijk deel op orde.

Zie bijlage I voor een overzicht van de watergangen die bij de gemeente in beheer zijn.

Het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard (HHSK) verandert de strategie van het onderhoud. Het HHSK richt zich voortaan op het garanderen van de minimaal benodigde waterdoorvoer. Door deze wijziging verandert het onderhoud van deze watergangen bij de gemeente. We zijn momenteel in kaart aan het brengen wat hiervan de consequenties zijn, de verwachting is dat deze beperkt zullen zijn.

5 Beheerstrategie 2024-2032

De beheerstrategie voor oevers bestaat uit het onderhouden op basis van beoogde beeldkwaliteiten. Deze beeldkwaliteiten zijn vastgelegd in een beeldenboek met bijbehorend maairegime.

Baggerbeheer is geënt op de kaders van de waterschappen. Zowel het Hoogheemraadschap van Delfland als het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard hebben een baggervlakken-kaart. Wij sluiten met baggeren aan op deze kaarten. We pakken het baggeren planmatig aan door toepassing van het (interne) Baggerbeheerplan 2022-2030.

Peilingen in de beoogde te baggeren watergangen bepalen uiteindelijk of er daadwerkelijk gebaggerd wordt. Bij de peilingen kijken we naar het doorstroomprofiel van de watergang. Daarnaast meten we de hoeveelheid baggerspecie. Als er nog voldoende ruimte is, wordt er niet gebaggerd en passen we de planning aan.

5.1 Organisatie beheer en onderhoud

De activiteiten die behoren bij het onderhoud aan de oevers alsmede die voor het baggeren, besteden we zoveel als mogelijk uit. Het maaien van de oevers behoort tot de raamovereenkomst waar ook het groenonderhoud in zit. Onderdeel van dit contract is het genoemde beeldenboek voor de verschillende soorten watergangen met een bijbehorend maairegime. In de jaren dat het Hoogheemraadschap van Schieland Krimpenerwaard ook een onderhoudsopgave in Lansingerland heeft, pakken we de baggeractiviteiten gezamenlijk op in een reeds gevormd raamcontract. De overige jaren besteden we het baggeren zelfstandig aan.

De aanbesteding van een contract wordt begeleid door een gespecialiseerde projectleider met ondersteuning van een projectbegeleider. Interne vakadviseurs, directievoerders en toezichthouders zorgen hierbij voor de kaders en technisch inhoudelijke inbreng. Externe advies- en/of ingenieursbureaus huren we in om contractstukken te verzorgen.

In de realisatiefase toetst een toezichthouder van de gemeente of de activiteiten conform overeenkomst gerealiseerd worden. De gemeentelijke directievoerder voert regie over de werkzaamheden van de aannemer.

Het maaien van bermen en het te baggeren areaal wordt tevens in de schouw van de waterschappen meegenomen. Indien watergangen niet voldoen aan de keur, ontvangen wij hiervan een melding. Om onnodige meldingen te voorkomen, zoeken we zoveel mogelijk naar een goede afstemming van werkzaamheden.

Krozen en vuilvissen wordt gedaan op basis van meldingen en vaststelling door het team Exploitatie ('de buitendienst'). Ophopingen van vuil voor duikers wordt door de buitendienst geruimd. Dit geldt eveneens voor dode vissen of kadavers van andere dieren. Bij kadavers maakt het team Exploitatie in eerste instantie geen verschil tussen watergangen van de gemeente of watergangen van een waterschap. Enkel als er een grote vissterfte is in een watergang van het waterschap, wordt een melding doorgezet.

Van onze aannemers verlangen wij dat ze kleurkeur gecertificeerd zijn en ontwikkelen richting Kleurkeur. Kleurkeur staat symbool voor goed en ecologisch maaibeheer van bermen en andere groenstroken en is ontwikkeld door de Vlinderstichting en stichting Groenkeur. We houden hierbij ook oog voor de veiligheid van (weg)gebruikers.

5.2 Werkwijze toezicht en inspecties

Het toezicht op en de inspectie van groenonderhoud aan de oevers wordt uitgevoerd conform het beheerplan groen. Baggeren wordt planmatig opgepakt en daarmee ook de toezicht en inspectie. De waterschappen schouwen jaarlijks de watergangen. Watergangen die niet voldoen aan de keur worden door het Hoogheemraadschap gemeld aan de gemeente. Hieruit volgen extra maaierwerkzaamheden om alsnog aan de keur te voldoen.

5.3 Duurzaamheid en klimaatadaptatie

Voor het stedelijk waterbeheer is het van belang om vanuit duurzaamheidsoverwegingen zoveel mogelijk te kiezen voor oplossingen waarin we zo min mogelijk materiaal in de grond plaatsen (denk aan beton, pvc etc.) We passen ook ecologisch maaibeheer toe en werken met aannemers met specifieke expertise op dit gebied.

Voor onze baggerwerkzaamheden sluiten we de komende jaren aan bij het ecologisch werkprotocol van het Hoogheemraadschap van Delfland (HHD). Het HHD identificeert watergangen die in aanmerking komen voor ecologisch beheer. Op basis van deze inventarisatie onderzoeken we of we kunnen differentiëren in baggerdiepte. Op sommige locaties kan dat betekenen dat we dieper baggeren en op andere locaties juist minder diep om de ecologische kwaliteit van de watergangen te optimaliseren.

6 Budgetten

6.1 Uitgangspunten

- Budgetten zijn gebaseerd op hetgeen noodzakelijk is om de assets te onderhouden op beeldkwaliteit B voor het reguliere areaal en beeldkwaliteit A voor de centra en stationsgebieden en de minimale toestand om de veiligheid te garanderen. Aanvullend hierop zijn ook de in paragraaf 2 omschreven specifieke kaders voor Water als de Keur, de leidraad DIOR etc. uitgangspunt voor de benodigde budgetten.
- Omdat baggeren van belang is voor het functioneren van het watersysteem en de riolering, wordt 50% van de kosten gefinancierd vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025.
- Budgetten zijn inclusief het door de raad vastgestelde Duurzaamheidskader IBP (BR200060, 16 juli 2020).
- Prijspeil voor het benodigd budget is 1 januari 2024, jaarlijkse indexatie op 1 januari is conform de GWW-index van het CBS.
- Benodigde financiële middelen zijn reeds meegenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025, de Meerjarenbegroting 2024-2027 en de Slotwijziging 2023.
- Bij investeringsprojecten proberen we zoveel mogelijk werk met werk te maken. Zie ook de integrale meerjarenplanning in het algemene deel van dit IBP (T22.06297, paragraaf 6.2)

Tabel 2 Financieel overzicht

		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Exploitatie	Dagelijks/ Klein / Regulier onderhoud	€ 237.889	€ 251.684	€ 251.684	€ 251.684	€ 251.684	€ 251.684	€ 251.684	€ 251.684	€ 251.684
	Groot onderhoud	€ 404.848	€ 404.848	€ 404.848	€ 404.848	€ 404.848	€ 404.848	€ 404.848	€ 404.848	€ 404.848
	Onderzoek en advies	€ 34.110	€ 34.110	€ 34.110	€ 34.110	€ 34.110	€ 34.110	€ 34.110	€ 34.110	€ 34.110
	Verduurzaming (excl. kapitaallasten verduurzaming)		€ 17.266	€ 17.266	€ 17.266	€ 17.266	€ 17.266	€ 17.266	€ 17.266	€ 17.266
	Totaal exploitatie per jaar	€ 676.847	€ 707.908	€ 707.908	€ 707.908	€ 707.908	€ 707.908	€ 707.908	€ 707.908	€ 707.908
Vaste kosten	Kapitaallasten incl. rente	€ 148.048	€ 198.686	€ 294.178	€ 331.103	€ 334.222	€ 334.222	€ 334.222	€ 334.222	€ 334.222
	Overige doorbelasting	€ 23.746	€ 23.009	€ 22.951	€ 21.180	€ 20.098	€ 20.098	€ 20.098	€ 20.098	€ 20.098
	Belastingen en heffingen	€ 1.143	€ 1.143	€ 1.143	€ 1.143	€ 1.143	€ 1.143	€ 1.143	€ 1.143	€ 1.143
	Doorbelasting personeel	€ 125.209	€ 125.209	€ 125.208	€ 124.694	€ 124.694	€ 124.694	€ 124.694	€ 124.694	€ 124.694
	Totaal vaste kosten per jaar	€ 298.146	€ 348.047	€ 443.480	€ 478.120	€ 480.157	€ 480.157	€ 480.157	€ 480.157	€ 480.157
Inkomsten	Inkomsten riool	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
	Totaal inkomsten per jaar	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Peildatum December 2023

7 Risico's

In onderstaande tabel zijn asset specifieke risico's opgenomen. De risico's die integraal van toepassing zijn op alle assetbeheerplannen zijn opgenomen in het algemene deel van het IBP (T22.06297, hoofdstuk 8).

Tabel 3 Assetspecifieke risico's Water

Impact op doelen	Onderwerp	Risico	Te beperken door
Kwaliteit/ Duurzaamheid	Verwerken baggerspecie	Het verkeerd verwerken van baggerspecie kan de doelstellingen van groenbeheer beïnvloeden. Bijvoorbeeld het laten indrogen van baggerspecie op een locatie waar verschraling van de bodem een doel is.	Goede afstemming in de keten en met andere beheerdisciplines
Kwaliteit	Fluctuaties in benodigde baggerwerkzaamheden	Grote schommelingen in benodigde baggerwerkzaamheden. Het ene jaar is aanzienlijk meer groot onderhoud nodig dan in het andere jaar.	Het handhaven van de baggerreserve om de benodigde werkzaamheden uit te kunnen voeren en financiële schommelingen op te vangen.
Kwaliteit	Afkeur	Niet voldoen aan de keur van het Waterschap.	Nauwe samenwerking met de waterschappen.
Kwaliteit	Slechtere baggerkwaliteit	Door een hogere vervuilingsgraad van de baggerspecie (bv door PFAS), worden de verwerkingskosten hoger dan geraamd.	Het handhaven van de baggerreserve om de benodigde werkzaamheden uit te kunnen voeren en financiële schommelingen op te vangen.

BIJLAGE I Actuele overzichtskaart watergangen in beheer bij de gemeente, d.d. november 2023
Zie T23.04148

